

Készítették: a SAVARIA-REHAB TEAM NKft. munkatársai, Horváth Olga

A foglalkoztathatóság fejlesztése

**JÓ GYAKORLATOK A FOGLALKOZTATHATÓSÁG
FEJLESZTÉSÉRE A HAJLÉKTALAN EMBEREK KÖRÉBEN**

IV.

**SAVARIA-REHAB TEAM „KAPASZKODÓ”
A TÁRSADALMI BEFOGADÁS ÉS MEGÚJULÁS
PROGRAMJA**

Hajléktalan emberek társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának szakmai és módszertani megalapozása
TÁMOP-5.3.2-08/1-2008-0001

Összefogás Közalapítvány

FOGLAK projektiroda

1134 Budapest, Dózsa Gy. út 152.

telefon: (06-1) 238-95-28

Projektiroda: 1084 Budapest, Szentkirályi

u. 22-24., telefon: (06-) 789-62-77

E-mail cím: kmregio@foglakprojekt.hu

Honlap: www.foglakprojekt.hu

Tartalomjegyzék

PROJEKT RÖVID ISMERTETÉSE	2
MI HÍVTA ÉLETRE A PROJEKTET	2
MUNAKERŐ-PIACI SZÜKSÉGLETEK	3
A PROJEKT CÉLCSOPORTJAI	4
PROGRAM TEVÉKENYSÉGEI	5
A célcsoport szűrése, kiválasztása	6
Képzéshez és foglalkoztatáshoz szükséges feltételek biztosítása	6
Képzés és foglalkoztatás	6
Utógondozás	7
PROGRAM ERDMÉNYEI	8
FENNTARTHATÓSÁG	8
A PROJEKT HATÁSA A TÁRSASÁG TOVÁBBI TEVÉKENYSÉGÉRE, TANULSÁGOK	9

PROJEKT RÖVID ISMERTETÉSE

A projektet a SAVARIA REHAB-TEAM Kiemelkedően Közhasznú Társaság a Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program HEFOP 2.3.1-05/1 programja keretében valósította meg. A társaság a pályázatot 2005. évben nyújtotta be, így a munkaerő-piac elemzése 2005. évre, illetve az azt megelőző időszakra vonatkozik. A projekt eredetileg Szombathely és kistérsége területére terjedt ki, de a hatókörét a projektnek a bevonás időszakában kiterjesztettük Vas megye egész területére.

A projekttel azoknak a hátrányos helyzetű embereknek a képzettségi szintét, foglalkoztathatóságát kívántuk növelni, akik kikerültek a munkaerő-piacról és oda visszalépni nem tudtak. A projektben foglalkoztatással összekapcsolt képzést valósítottunk meg oly módon, hogy az egyén igényeit, képességeit, lehetőségeit figyelembe véve a résztvevők szakmát tanuljanak, képzettségi szintjük növekedjen, foglalkoztathatósági szintjük javuljon, társadalmi befogadásuk lehetővé váljon.

A programba 22 fő került bevonásra hegesztő (16 fő) és kiadványszerkesztő (6 fő) szakirányban.

A program konzorcium partnerség formájában valósult meg. A konzorciumnak 3 tagja volt. A SAVARIA REHAB-TEAM Kht., mint főpályázó volt a konzorcium vezetője. A társaság működtette a projektmenedzsmentet, szervezte és irányította az alternatív és integrált képzési és foglalkoztatási projektet, szervezte a toborzást, elvégezte a szűrést, kiválasztást. Mindezekon túl megteremtette a képzés és foglalkoztatás feltételeit, biztosította a pszicho-szociális gondozást, szervezte az utógondozást. A Regionális Szociális Forrásközpont Kht., amely szervezet a Szombathely városban és kistérségében támogató szolgálatot és munka asszisztensi programot valósít megsegítette a fogyatékos emberek munkahelykeresését, munkaerő-piaci beilleszkedését, a fogyatékos emberek részére szociális szolgáltatásokat, személyi segítséget, személyi szállítást biztosított. A Vastech Kft. a város egyik jelentős fémipari vállalkozása évek óta együttműködik a város szakmunkásképző intézményeivel. Ez a cég biztosította a hegesztő képzésben és foglalkoztatásban résztvevőknek a program teljes időtartama alatt a foglalkoztatási terepet, valamint tutorok részvételével irányította a munkavégzését.

MI HÍVTA ÉLETRE A PROJEKTET (a megye munkaerő-piaci helyzete)

Az 1990-es évek elején Vas megye gazdasága, túlnyomó részt a külföldi tulajdonú feldolgozóipari nagyüzemek letelepedésének köszönhetően viszonylag hamar stabilizálódott és az évtized közepétől már az ipari-termelés növekedési pályára állt.

A '90-es évek vége felé, amikor Vas megye ipara a növekedési csúcspontot elérte, a megtermelt ipari áruk 83%-át külföldi piacokon értékesítették. A külkereskedelmi forgalom legnagyobb hányadát lebonyolító gépipar részesedése az összes kivitelből megközelítette a 80%-ot. A gépipar az előállított termékek 97%-át külföldön értékesítette, ezáltal rendkívül kiszolgáltatott volt a világgazdaság alakulásának.

A '90-es évek elejétől tapasztalható termelésnövekedés üteme 2003. évtől kezdődően mérséklődött. A veszteségek halmozódásának elkerülése érdekében több kisebb – elsősorban vidéki – üzem bezárt, illetve a még működők is korlátozták tevékenységüket, amely intézkedések jelentős létszám elbocsátását eredményezték. A kedvezőtlen külgazdasági körülmények, a liberalizálódó piac legnagyobb vesztesei a textília, bőrtermék, lábbeli gyártásával foglalkozó vállalkozások. Az ipari termelési érték több mint héttizedét előállító gépipar termelési volumene 2004-ben stagnált. A kedvezőtlen gazdasági folyamatok hatására a feldolgozóiparban, azon belül is a könnyűiparban

csoportos létszámleépítésekre került sor. 2003-2004. évben Vas megyében összesen csoportos létszámleépítés keretében csaknem 5000 embernek szűnt meg a munkaviszonya. A csoportos létszámleépítések legjelentősebben Szombathelyt és közvetlen vonzaskörzetét sújtották (2141 fő).

MUNAKERŐ-PIACI SZÜKSÉGLETEK

Vas megyében a projekt tervezésének időpontjában megállt a munkanélküliség évek óta tartó folyamatos csökkenése, Vas megye a munkanélküliségi rátát tekintve országosan a 4. helyről az 5. helyre esett vissza. Változatlanul magas volt a munkaerőpiacról

különböző okok miatt távolmaradók aránya. Egyre nagyobb számba közülük tartósan kiszorultak a munka világából, egy részük már kiesett az ellátórendszerből, semmilyen ellátással nem rendelkeznek. Arányuk a nyilvántartott munkanélküliek között az előző évekhez képest – és azóta is – folyamatosan emelkedik. Ők elsősorban a szakképzetlenek, a nem piacképes szakmával rendelkezők, a csoportos létszámleépítések „áldozatai”, továbbá a fogyatékkal élők. A kistérség munkaerőpiaca 2005. évben egyre erőteljesebben igényelte a szakképzett munkaerőt. A projekt

tervezésekor az alacsony iskolai végzettségűeknek, a nem piacképes szakmával bírónak, a kisebbséghez tartozóknak, vagy egészségkárosodottaknak a munkaerőpiac egyre kevésbé kínál hagyományos munkahelyet, munkalehetőséget, ezért szükségessé vált olyan szakmai képzés szervezése, amely nem csak szakképzettséget nyújt, hanem a célcsoport sajátosságait figyelembe véve kínál lehetőségeket.

A foglalkoztathatóság javításának a hátrányos helyzetűek esetében olyan integrált megközelítésen kell alapulnia, amely figyelembe veszi a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetből fakadó problémák összetettségét, halmozódását. Az eredményes munkaerőpiaci beilleszkedés segítéséhez a foglalkoztathatóság javítását meg kell előznie, vagy ki kell egészítenie a képezhetőség javítására irányuló és az egyéni adottságokhoz, szükségletekhez igazodó, támogató szolgáltatásoknak. A hátrányos helyzetű célcsoportnak csakis akkor vannak esélyei a munkaerő-piaci és társadalmi integrációra, ha olyan szakképzettséget szereznek, amely a munkaerő-kereslet oldaláról valós igényként jelentkezik, vagy a szociális gazdaságban piacképes foglalkoztatásuk megvalósulhat, új munkahelyek teremthetők. A jelentős arányban szereplő halmozottan hátrányos helyzetű csoportoknál hosszú távú megoldást az alternatív és integrált programok s az atipikus foglalkoztatási formákba való belépés lehetőségének megteremtése jelent. Az állam által biztosított aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök alkalmazása (közélcélú munka) csak átmeneti megoldást jelent, s tulajdonképpen az egyik segélyezésből a másik segélyezési formába történő átlépések sorozatát teszi lehetővé. A védett munkaerőpiacról az elsődleges gazdaságba való átlépéshez ennél összetettebb intézkedések szükségesek. Hatékony eredményt a munkatapasztalattal egybekötött szakmaszerzés, és a teljes időtartam alatti személyre szabott szolgáltatások nyújtása jelenthet.

A projekt tervezését a munkaügyi kirendeltséggel együttműködve egy szükségletelemzés előzte meg, amely szerint 2005. évben – és a projekt megvalósítási időszakában végig – a legnagyobb kereslet hegesztő, minősített hegesztő szakma iránt jelentkezett. A

Munkaügyi Központhoz ez idő tájt 116 fő szakirányú szakképzettséggel rendelkező munkaerő iránti igényt jelentettek be, továbbá a helyi sajtó „állást kínál” rovatában szinte naponta jelentek meg a hegesztő szakképzettséget igénylő munkahelyek. A kínálatot növelte, hogy évente átlagosan 30 szakképzett hegesztőt kerestek Ausztriába, a pályázat írásának időszakában 10 fő ausztriai munkaerőigényt tartanak nyilván. A külföldön munkát végző cégek közül jelentős a magyar cég, akik külföldön, az Európai Unió – többnyire németajkú – területein végeznek bér munkát.

A Munkaügyi Kirendeltség 2005. évben nem rendelkezett adatokkal arra vonatkozóan, hogy mennyi kiadványszerkesztéssel kapcsolatos állásigényt jelentettek be. A főpályázó ezzel a szakmacsoporttal elsődlegesen saját vállalkozásában, a szociális gazdaságban kívánt munkahelyeket teremteni, mégpedig úgy, hogy az önkormányzatok, közintézmények, közhasznú szervezetek, továbbá a lakosság egyedi igényein alapuló kiadványok, szórólapok nyomdai előkészítését és az együttműködő partneren keresztül nyomdaipari teljes körű kivitelezését, szerkesztését vállalja fel, így piacot és munkahelyeket teremt.

A fenti szükségletek készítették a társaságot a pályázat benyújtására és a támogatás elnyerését követően a projekt megvalósítására.

A PROJEKT CÉLCSOPORTJAI

A projekt célcsoportja a munkaerő-piaci szempontból komplex hátrányokkal küzdő munkanélküli emberek különösen:

- alacsony iskolai végzettségű,
- tartós munkanélküli,
- nem piacképes szakképzettséggel rendelkező,
- roma,
- megváltozott munkaképességű, fogyatékos

emberek

Jellemzőjük

A fenti célcsoportok közös jellemzője, hogy tartósan kiszorultak a munkaerő-piacról, nem piacképes szakmákkal rendelkeznek, a fogyatékos emberek jelentős része, pedig szakmával nem, esetleg érettségivel rendelkezik. Munkaképességük a rendszeres munkavégzés lehetősége miatt az évek során leépült. A családokban már nem csak egy generációt érintően, hanem már több generációt érint a munkanélküliség. Pszichés, mentális és egészségügyi állapotuk a kirekesztettség miatt évről-évre romlik, gyakran az alkohol rabjává válnak. Ha alkalmi munkára vállalkoznak is, munkájukat nem tudják megtartani, kiszolgáltatottak a feketegazdaságnak. A fogyatékos emberek nagy része be sem tud lépni a munkaerő-piacra, segélyből élnek vagy családjuknak kiszolgáltatottak. A célcsoport valamennyi tagjáról elmondható, hogy szociális presztízsük alacsony, motivációjuk a folyamatos visszautasítás miatt gyenge, kirekesztődnek, stigmatizálódtak, ami lehetetlenné teszi a munkaerő-piacra való belépésüket. Az Ő társadalmi integrációjukhoz nem elég csak a képzés és csak a foglalkoztatás. Az alternatív és integrált programok adnak lehetőséget arra, hogy foglalkoztathatóságuk javuljon, szakképzettségük növekedjen, s a munkáltatók megismerjék, elfogadják, s a munkahelyek befogadják őket.

A kiválasztott célcsoport között nagy arányban voltak jelen a komplex hátránnyal küzdők, akik egyidejűleg több célcsoportba is tartoztak. Ez hatványozottan csökkentette integrációs esélyeiket.

A programban résztvevők többsége alacsony iskolai végzettségű, akik szakmával nem rendelkeznek, néhányuknál még az alapfokú végzettség is hiányzott. Sokan közülük soha nem dolgoztak, nem rendelkeztek munkatapasztalattal, azokkal a tudásokkal, készségekkel, amik a munka világában történő belépéshez és bennmaradáshoz szükségesek. Az alulképzett, képzetlen munkaerővel a gazdaság szereplői ma már nem tudnak számolni, integrációs esélyeik nagymértékben csorbulnak. Számuk a munkanélküli populációban meghatározó. 2005. évben Vas megyében az összes regisztrált munkanélküli ember 1/3-a alacsony iskolai végzettségű volt. A helyzet még rosszabb azoknál az embereknél, akik a 8 osztállyal sem rendelkeznek. Részükre a munkaerő-piac nem szolgál alternatívákat, ők azok, akik a munka világból tartóan kiszorultak. Ezért fontos célnak tartottuk a szakmai képzés mellett és azzal párhuzamosan az általános iskola megszerzésének lehetőségét is.

Valamennyi programban résztvevő munkaerő-piaci életútját tekintve tartós munkanélküli is volt, az ő esetükben komoly problémát jelentett, hogy a munkanélküliségben töltött idő nemcsak munkaképességük romlását, hanem pszichés, mentális állapotuk romlását is magával hozta. Ők azok, akik nem egy esetben a feketegazdaság által kihasznált, megnyomorított munkaerőt jelentették.

A célcsoport tagjai között jelen voltak a fogyatékos, a roma származású és a hajléktalan emberek egyaránt. Az ő munkaerő-piaci beilleszkedésüket tovább nehezítette, hogy többségük szegregált környezetbe élt.

PROGRAM TEVÉKENYSÉGEI

A képzési és foglalkoztatási program 2006. május 1-én indult. Az alábbi tevékenységek valósultak meg.

Toborzás

A társaság előző projekt tapasztalatainkra támaszkodva tudható volt hogy a programba a tervezett létszám (22 fő) bevonásához négyszeres-ötszörös létszámot kell megszólítani. A toborzás során ki kellett dolgozni azokat az elérési módokat, ki kellett azokat a kommunikációs csatornákat, igénybe kellett venni az intézményeket, amelyek segítségével a célcsoportot minél nagyobb hatékonysággal el tudtuk érni.

Fontos kommunikációs csatornáknak bizonyultak Szombathely város, a kistérség és a megye érdekvédelmi szervezetei, települési, kisebbségi önkormányzatai, munkaügyi szervezetei, a korábbi projektekben résztvevők. Fontos szerepet szántunk a sajtónyilvánosságnak is, ezért több együttműködő szervezet, önkormányzat helyi televíziójában, nyomtatott sajtójában jelent meg a programtoborzó hirdetése. A hirdetések során arra törekedtünk, hogy az információk a célcsoport által könnyen dekódolhatók legyenek, ezért kultúrájukat, nyelvüket megismerve készítettük el ezeket az anyagokat. A program szórólapját és plakátját elhelyeztük Szombathely város és a kistérség számos pontján, többek között orvosi rendelőkben, települési önkormányzatokon olyan helyeken, ahol a program célcsoportja megfordul.

A legnehezebben megszólítható a fogyatékos emberek célcsoportja volt. Ők a megszerzett jogosultságukat féltve nem jelentkeztek a projektekre. Velük külön személyes megbeszéléseket tartottunk

A célcsoport szűrése, kiválasztása

A jelentkezők szűrésére, az első interjúk felvételére 8 fős csoportokban került sor. A kiválasztás során a motivációra, a célcsoportba tartozásra és a képezhetőségre helyeződött a hangsúlyt, nem a meglévő „lexikális” tudásra. Minden egyes kérdőív, felmérő, amely a szűrésen bevezetésre került a fenti célt szolgálta. A szűrést követően a felvett adatlapokat a szakmai stáb kiértékelte és a menedzsment elé terjesztette. A döntés követően kialakult az a 22 fős létszám, akik közül 2006. augusztus 1-vel 16 fő az eljárás szerinti hegesztő, minősített hegesztő, 6 fő pedig a kiadványszerkesztő képzésbe kezdhet el tanulmányait.

A projekten kívül maradók esetében fontos volt, hogy a jelentkezőket ne hagyjuk magukra. Részükre egyéb lehetőségeket ajánlottunk, a munkaügyi központ képzéseit ajánlottuk részükre, továbbá foglalkoztatási programokba vontuk be őket.

Képzéshez és foglalkoztatáshoz szükséges feltételek biztosítása

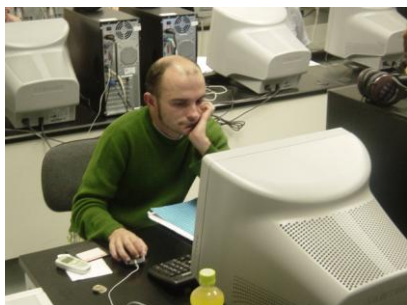
A szakmai képzés elindításához szükség volt egy akkreditált képző intézmény kiválasztására, aki megfelelő kompetenciákkal rendelkezik a képezni kívánt két szakmában, és ismeretei vannak a hátrányos helyzetű emberek képzésében. A képző intézmény kiválasztása után minden oktatót a szakmai stáb felkészítette a célcsoporttal való foglalkozásra, ismertették a célcsoport sajátosságait, kezelési technikákat, módszereket.

A kiadványszerkesztők képzése és foglalkoztatása a társaság által részben e program keretében kialakított akadálymentesített munkahelyen valósult meg. Legkésőbb a foglalkoztatás megkezdésének időpontjáig biztosítani kellett az akadálymentesített munkahely kialakítását, amelynek keretében egy lift került beépítésre. Biztosítani kellett továbbá a foglalkoztatáshoz szükséges kiadványszerkesztő eszközöket (hardver, szoftver) és a megfelelő terepet. Fontos volt a program során, hogy a fogyatékos emberek fizikai állapotát javítsuk, ugyanis nekik gépírásból is vizsgázni kellett. Ezért hetente egy alkalommal gyógytornász, a hét minden napján pedig a gyógytornász által kiképzett kollégák foglalkoztak velük.

Képzés és foglalkoztatás

A képzés 2 szakirányban 2006. augusztus 1-vel indult. A képzési programban az OKJ-s képzések mellett a képzést alapozó, előkészítő ismeretek is beépítésre kerültek. Minden modul lezárását követően az ismeretek elsajátításáról a hallgatók tanúsítványt kaptak. Az eljárás szerinti hegesztő képzésre ráépült a minősített hegesztő képzés, amellyel a végzett résztvevőknek lehetősége nyílt magasabb státuszú álláshely elnyerése Magyarországon, vagy akár külföldön is. A hegesztő képzés során német nyelvet is tanítottunk azért, hogy a nyelvismeret birtokában munkavállalási lehetőségeik kitáguljanak. A kiadványszerkesztő képzés

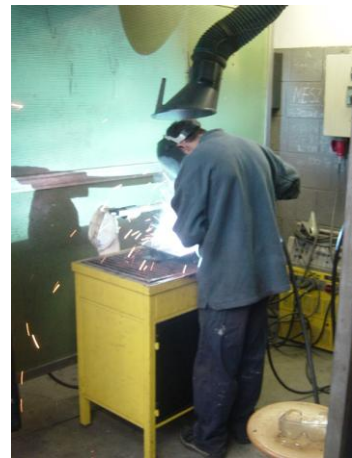

tananyagtartalmát számítástechnikai képzéssel, gépírási ismeretekkel egészült ki, így nem kellett kizárni azokat a jelentkezőket sem, akik a képzésbe való belépés feltételeinek (pl. számítástechnikai ismeretek és gyakorlat) nem felelnek meg. A kiegészítő és alapismeretek megszerzéséről a résztvevők tanúsítványt kaptak.

A program során az ismeretszerzés, a gyakorlás és a termelés egymást követően és egymást kiegészítve, ciklikusan valósultak meg. Fontos volt, hogy a résztvevők saját tapasztalataikat, ismereteiket használva maguk is alakítsák a képzési folyamatot, munkatapasztalatot szerezzenek egy valós piaci környezetben, nem csak egy képző intézmény zárt rendszerén belül. A piaci cégnél végzett termelés folyamán a résztvevők nemcsak a szakma fortélyait tanulhatták meg, gyakorolhatták, hanem a munkaviszonyhoz kapcsolódó egyéb jogokkal és kötelezettségekkel (pl.: pontos munkába járás, szabadságok, munkahelyi szabályok) is szembesülhettek.

A hegesztő képzés és foglalkoztatás a konzorciumi partnerrel együttműködve valósult meg. A konzorciumi partner minden egyes résztvevő mellé egy tutort rendelt. A hegesztő szakmacsoport eljárás szerinti OKJ-s vizsgáját követően szükséges volt egy új partner bevonása a projektben, mivel a konzorciumi partner nem tudott biztosítani megfelelő gyakorlást mindkét hegesztési eljáráshoz (AWI, CO). Az új partner biztosította a védőgázas hegesztési eljárást választó résztvevők termelési gyakorlatát. A szakmai fejlődés elősegítése érdekében a társaság által foglalkoztatott mester is jelen volt a képzés, a gyakorlat és a termelés során, koordinálta a résztvevőket és segített felkészülésüket.

Az OKJ-s képzést mintegy kiegészítve, a hiányzó alapismeretek pótlására, felzárkóztatásra; a résztvevők tanulási és munkamotivációinak erősítésére, kulcsképeségeik fejlesztésére a projekt felzárkóztató munkatársakat foglalkoztatott. A tanulási folyamatban a mesterek az oktatókkal folyamatosan együttműködve hatékonyan segítettek. A felzárkóztatással, a fejlesztéssel és az ezt kiegészítő pszicho-szociális támogatással a lemorzsolódás esélyét minimálisra lehetett redukálni. A folyamatos támogatás ellenére a képzési és foglalkoztatási szakasz befejezését megelőzően 2 fő morzsolódott le. Egy fő (fogyatékos) egészségi állapotának súlyosbodása miatt kényszerült befejezni a képzést, egy főnek pedig magatartási gondok miatt megszűnt a munkaviszonya. A pszicho-szociális támogatás komplex segítségnyújtás igényelt, amelynek során egyidejűleg kellett szociális, egészségi, s nem egy esetben rendészeti, igazságügyi problémákat, helyzeteket is kezelni. Gyakran nemcsak projektben résztvevőnek, hanem annak családjának is segítséget kellett nyújtani. Komoly feladatot jelentett az OKJ-s vizsga letételéhez szükséges iskolai végzettség megszerzése (általános iskola 8 osztály, kiadványszerkesztők esetében az érettségi). Ez a munka mind a résztvevőktől, mind a felzárkóztató munkatársaktól koordinált, hatékony, használható tudásra épülő oktatást igényelt.

Utógondozás

A képzési és foglalkozási szakasz lezárását követően elkezdődött a végzett résztvevők munkába helyezése. A hegesztő szakmacsoport résztvevői Szombathely és környéke fémipari cégeihez, vagy olyan magyarországi cégekhez helyezkedtek el, akik az Európai Unió országaiban végeznek bér munkát. Ennek köszönhetően a hegesztők 95%-a az utógondozási szakasz első hetében már elhelyezkedett, a kiadványszerkesztők közül 4 főt a pályázó társaság foglalkoztatott, közülük mindegyik ma is a társaság munkavállalója.

Az utógondozási időszakban fontos volt a munkáltatókkal történő folyamatos kapcsolattartás, az elhelyezkedett résztvevőkről információ szerzése a probléma estén azonnali és hatásos beavatkozás érdekében. Fontos volt az elhelyezésem kívül a munkahelyi beilleszkedés, a tartós bennmaradás segítése, munkahelyváltás esetén az új munkahelyre történő belépés gördülékenységének elősegítése, a munkavállalók folyamatos nyomon követése, a felmerült jogi problémák kezelése.

PROGRAM ERDMÉNYEI

A projekt keretében 16 fő hátrányos helyzetű, tartós munkanélküli, alacsony iskolai végzettségű, illetve nem piacképes szakképzettséggel rendelkező ember eljárás szerinti hegesztő / minősített hegesztő szakképzésben, 6 fő fogyatékos ember pedig kiadványszerkesztő szakképzésben vett részt.

A hegesztő szakmacsoport minden résztvevője sikeres eljárás szerinti hegesztő OKJ-s képesítést szerzett, közülük a képzés végén 12 fő eredményes minősített hegesztő tanúsító vizsgát tett (védőgáz, fogyóelektródás). A hegesztő képzésben résztvevők részt vettek egy 200 órás német nyelvtanfolyamon is, amely növelte Magyarországon kívüli munkavállalási esélyeiket is. A kiadványszerkesztő szakmacsoport résztvevői ECDL Start végzettséget és gépiró tanúsítványt szereztek, majd 5 fő sikeres kiadványszerkesztő OKJ-s szakképzettséget

szerezett. A képzés és a foglalkoztatási szakasz végére a résztvevők 95%-a (21 fő) a munkaerőpiacon konvertálható OKJ-s szakképzettséggel rendelkezett. A projekt befejezésének időpontjáig az összes résztvevők 91%-ának (20 fő) volt munkaviszonya.

A projekt eredményeképpen tartós együttműködés alakult ki a térség jelentős piaci cégeivel. A munkáltatók szembesültek a célcsoporttal, előítéleteik mérséklődtek, eltűntek. Megismerkedtek a munkafolyamatba ágyazott integrált programok hatékonyságával, előnyeivel. A létrejött kapcsolati tőke fontos erőforrása a hasonló pályázatoknak, és lehetőség a hátrányos helyzetű emberek integrációjának elősegítésére.

FENNTARTHATÓSÁG

A projekt eredményeképpen a társaság tevékenysége kiegészült egy kiadványszerkesztő munkahellyel. A társaságnál továbbfoglalkoztatott résztvevők azóta is (2007. szeptember 1 óta) folyamatosan munkaviszonyba állnak. Ma már nemcsak kiadvány-szerkesztési feladatokat látnak el, hanem besegítenek a cég egyéb munkafolyamataiban is, adminisztratív, asszisztensi feladatokba és van olyan, aki jelenleg szociális munkás szakon tanul tovább.

A társaság 2007. évtől akkreditált munkahely, alapakkreditációval rendelkezik, ennek keretében 15 új munkahelyet hozott létre. Az előző és a jelen program tapasztalatait felhasználva 2008-tól egy hasonló képzési és foglalkoztatási (TÁMOP 1.4.1) projektet menedzsel. Az új projektet kívülről segítik a KAPASZKODÓ programban végzett kiadványszerkesztő munkatársak elősegítve a projekt nyilvánosságát és költséghatékonyságát.

A PROJEKT HATÁSA A TÁRSASÁG TOVÁBBI TEVÉKENYSÉGÉRE, TANULSÁGOK

A SAVARIA REHAB-TEAM Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft a fenti projektekhez hasonló programok nemcsak a napi működést alakították át, hanem a szervezet paradigmaváltást is végrehajtott.

A társaság, amely korábban egy volt a város szociális szolgáltatói között, amely a szociális szolgáltatásokat nyújtott, paradigmaváltást hajtott végre, a hátrányos helyzetű, a munkaerőpiacról tartósan kiszorult emberek foglalkoztathatóságának javítására fókuszált, mégpedig úgy, hogy a szociális szolgáltatások mellett önmaga is foglalkoztatóvá vált, s emellett OKJ-s képzéseket, felzárkóztató képzéseket is szervezett.

A társaság munkatársai vallották:

„ Lakhatás, élelem, biztonság, emberi kapcsolatok és munka nélkül az út nem járható az utcáról vissza a társadalomba...”

A szervezet alapításkor felvállalt célcsoporttal dolgozik ma is a szervezet. Ők a tartós munkanélküliek; romák, hajléktalan emberek, fogyatékos és/ vagy megváltozott munkaképességű emberek

A fenti célcsoportok bevonásával többek között HEFOP 2.3.1. és TÁMOP 1.4.1. programokat működtette a társaság, mégpedig úgy, hogy a képzést összekapcsolta a foglalkoztatással, a résztvevők és a környezetük bevonásával munkaerő-piaci szolgáltatásokat nyújtott, szociális szolgáltatásokat, támogatásokat kínált, s ha szükséges olyan programokat is szervezett, amelyben a család és a munkahely összeegyeztethetősége megvalósul.

Az elmúlt években, ezekben a programokban résztvevők asztalos, varró szakmunkás, dísznövénykertész, hegesztő, minősített hegesztő, kiadványszerkesztő, lakatos, kosár és fonott bútorkészítő, hulladékgazdálkodó szakirányokban szerezhettek OKJ-s végzettséget.

Egyetlen programban sem volt belépési kritérium az alapvizsga, vagy az érettségi megléte, így azok, akik a fenti végzettségekkel nem rendelkeztek az OKJ-s vizsga letételéig felzárkóztató képzés segítségével eleget tehettek az elmarad vizsgakövetelményeknek.

Mind a szakmai képzés, mind pedig a felzárkóztató képzés munkafolyamatba építetten zajlott, munkatapasztalatból kiindulva sajátították el az elméleti ismereteket. Ez a keret és tartalom a korábbi tanulási kudarcokat feleltette, azok is képesek voltak haladni, akik az alap tudások híján voltak.

A foglalkoztatás, a munkatapasztalat szerzés központi helyet foglalt el valamennyi a programban, nagyon nagy motiváló ereje volt. Részben azért, mert a résztvevők munkaviszony keretében jövedelmet kaptak, ami a megélhetést biztosította, másrészt pedig azért, mert ez a munkaviszony gyakorlati időnek számított a munkaerő-piacon. A munkatapasztalat szerzést azok a piaci partnerek, konzorciumi partnerek segítették, ahol a résztvevők megismerkedtek a termeléssel, a piaci működéssel, a munkaerő-piac elvárásaival.

A projektek teljes időtartama alatt a foglalkoztatottak fejlesztő foglalkozásokon vettek részt, munkaerő-piaci- szociális, de nem egyszer jogi, adósságkezelési szolgáltatásokat is igénybe vettek. Ezek a szolgáltatások időben és tartalomban jelentősen változtak a projekt előrehaladása során, nagy szerepe volt a projektben való benmaradásban.

A toborzás, bevonás időszakában a tájékoztatás, a pályaorientáció, a választást és kiválasztást segítő „üzemlátogatások” jelentek meg igényként. Tekintettel arra, hogy valamennyi jelentkező nem kerülhetett be a projektbe, a kiesőknek további képzési, foglalkoztatási programokról kellett információkat nyújtani. Gyakran az újabb kudarcélményt is minimalizálni kellett.

A foglalkoztatók megismerése, a munkafolyamatok megtekintése nem egy résztvevőnél megerősítette a választást, de voltak olyanok is, akik elálltak a jelentkezéstől. Ez az aktus a „szerepelvárás” szembesítette a realitással.

A képzés és foglalkoztatás időtartama alatt háttérbe szorultak a munkaerő-piaci szolgáltatások, s megnövekedett az igény a „védelmi, támogató szolgáltatások” iránt. Paradox módon miután a programban résztvevők munkaviszonyt létesítettek, jövedelemre tettek szert azonnal megtalálta őket a végrehajtó, s nem egyszer az igazságszolgáltatás is. Ebben a szakaszban a múltból magukkal hozott problémák kezelésére kellett fókuszálni. A munkaügyi- jogi tanácsadás helyett a pénzügyi – gazdasági, adósságkezelési, családi problémák megoldásában igényeltek jogi segítséget. Ez idő alatt olyan tréningeket kellett szervezni a résztvevőknek, amelyek közvetett módon készítettek fel a munkaerő-piaci kilépésre. Többek között személyes hatékonyság növelő, konfliktuskezelő csoportfoglalkozások kerültek beépítésre. A vizsgákra készülési időszakában, a képzés befejezése előtt vált ismét igénnyé a munkaerő-piaciszolgáltatás. Ekkor a munkaügyi központ, illetve a kirendeltség munkatársai folyamatosan tájékoztatták a résztvevőket a munkaerő-piaci folyamatokról, s gyakran a nagyon népszerű külföldi munkavállalásról. Az utógondozás szakaszában azon túl, hogy segítette a stáb az önéletrajzírást, felkészítette a munkavállalót az állásinterjúra, emellett a cég munkatársai igény szerint kíséretet szerveztek a munkahelyekre, a helyszínen segítették a beilleszkedést, s nem egyszer a kialakult konfliktusok kezelését is.

Mindezzel párhuzamosan fel kellett készíteni a munkáltatókat is a munkavállalók fogadására, Pl. próbamunkát szervezett a társaság, munkaebédre hívta a leendő munkáltatókat, ahol az egyes fogások között megismertették őket a lehetséges támogatásokkal, azzal a célcsoporttal, akik a projektben dolgoztak, az önéletrajzokat csomagba nyújtották át a munkáltatóknak, az állásbörzén is részt vettek a leendő munkavállalók.

Nehezen élik meg a munkavállalók, hogy az utógondozási szakaszban további együttműködésre hívják őket, s ugyanilyen ellenállás jelentkezik a munkáltatók részéről is. Ugyanakkor ma már egyre gyakrabban megtapasztalható, hogy a munkahelyváltáshoz, az újabb munkahelykereséshez vagy a támogatások megszerzéséhez milyen hatékony segítség a projektszervezet.

Egyre gyakoribb, hogy a munkáltatók is kérik segítséget a támogatások megszerzéséhez azért, hogy a munkaerőt meg tudják tartani.

Mára jelentős tapasztalatot halmozott fel a szervezet a hátrányos helyzetű, tartós munkanélküli célcsoport foglalkoztatásában, s a részükre nyújtandó szolgáltatásszervezésben. Ezek a programok alapozták a meg az 5.3.3.3. program tervezését elindítását.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszachenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.